

Tertium os a
Galenus in sum-
mi humeri cum
clavicula ne-
xu recenseri.

summo humero) luxari docet, & quum de effracto summo humero pertractat. Quanquam & hic Galenus etiā in libro de Ossibus audiendus est, qui cōpaginem^{f. integra. n. Q. d. a.} praesentis processus cum clavicula ἀγκυρώσας nōnullis dissectionis professoribus uocari asserit. Vbi etiam subiungit, hic quosdam tertium os praeter processum hunc, & claviculam in solis hominibus ponere, idēq; acromion & λατράδιον uocare. Tertium hoc os Galenus decimo tertio de Partium usu in hominibus recenset, & simias illo priuat: quemadmodum & in libris de Administrandis sectionibus, & in suis in Hippocratis de Articulis librum commentarijs. Scribit enim, praeter hunc scapulae superiorem processum, & claviculam, tertium quoddam os esse cartilagineum, quod claviculae ad illum scapulae processum cōtextui insertitur, & a quo membranæ ligamētāq; pronascuntur, quorum beneficio contextus iste ualidius cōmittitur. Galenus in quinto de Administrandis cōsectionibus libro huiusmodi os Hippocrati ἀγκυρώσας uocari ait, ipseq; eo nomine ibidem id appellat, quemadmodū in libro de Ossibus testatur, quosdā hīc tertium quoddam os collocare, idēq; ab illis ἀγκυρώσας nuncupari. quum interim Galenus subinde in libris de Partium usu, & in libris de Administrandis sectionibus, ac fere in omnibus in Hippocratem commentarijs, hunc scapulae processum ἀγκυρώσας uocauerit, aut saltem huius scapulae processus cum clavicula compagem, adeo ut non parum Galeni inconstantiam hīc admirer, multoq; magis tantisper admiraturus sim, dum in homine tertium id cartilagineosum os mihi occurrit. Neutiquam enim arbitror Galenū, peculiarem superius cōmemoratam huius articuli cartilagineum ossis loco habere, quū eius generis cartilagine ad ligamēti naturam a uera cartilagine plurimū recedat, neq; ossis ullo pacto sint: quinetiam quum hāc in simia perinde ac in homine reperitur. Et si forte ossis loco habenda esset, praeterquam quod Galenus aliter huius meminisset, & articulū interuenire, non autē ipsi in sterni scripsisset, etiā reprehensione nō careret, quod peculiare os in claviculae cum pectoris ossis articulo, & rursus in inferioris maxillae ad superiorem articulo & in genu nō statuisset, quū interim illic huius generis cartilagine manifestius quā hīc in summo humero appareant, etiā illae Galeno incognitae & praetermissae uideantur. Adeo ut adhuc multo satius sit, peculiare hanc cartilagineum (et si ossis esset) ossis nomine nō haberi, quā simul tot ossa Galenū latuisse, clam innuere. Haec itaq; mihi hīc nunquā, quantumuis diligēter Hippocratis nomine secanti, tertium os animaduertere licuit. Satisq; perspectū habeo, Galenū id nunquam etiam uidisse: & si ausim eō usq; in ipsum impietatis progredi, affirmarem illum huiusmodi os cōfinxisse a quadā cum ossiū, quae sefami semen referūt, similitudine, quae aliorū ossium articulis contextibusq; ita apponi audies, quemadmodū cartilagineū os Galenus hīc consistere prodidit. Lubens igitur cōcessero, tertium id os me in homine non magis quā in simia reperisse, ut neq; qui mihi secanti adfuerit ullus, utcunq; etiā ut a singulis id obseruaretur, sedulo semper monuerim. Ac proinde si quis id os, aut simile quodpiam praeter processum scapulae & claviculae mihi ostēderit, fidem do in humeri cum scapula articulo, me aliud eiusmodi quid longē dignius atq; in artis operibus egregiē perpendendū, ocyus cōmonstraturum, quod uel sola hac occasione sciens nunc praetereo. Quamuis interim neminē ignorare uelim, nullum unquam animal, praeter hominē, simiā, & sciūrum, & si rectē memini, glirem mihi occurrisse, hoc superiori scapulae donatū processū: adeo ut uix ambigē, eum qui primus hominē duntaxat, hoc superiori scapulae donari scripsit, intellexisse solū hominē hunc processum obtinere: quando illum in canibus, ouibus, capris, leporibus (qui etiā interiorē scapulae processum separatim nanciscūtur) & alijs quae mensae apponi solēt quadrupedibus, nullū superiorē scapulae processum (at duntaxat spinā) spectaret, parū de simijs cum Galeno sollicitus. Liceat igitur superiorē hunc scapulae processum nobis tantisper Summū Humerū, aut Superiorē processum, dum uerior occurrit sententiā, appellare. Porro cuius usus gratia is homini & alijs animalibus clauiculas obtinētibus detur, tum demū melius explicabimus, ubi clauicularū historiā aggrediemur. Praeter hoc enim quod ad superiora humeri luxationē is processus prohibeat, & tūcissimū humeri articulo propugnaculū sit, & quod musculorū insertioni & exortui elegāter famuletur, in hoc potissimum iuuat, ut accedēte clauicula humeri articulum a thoracis lateribus & costis quā longissimē remoueat, illumq; in eo situ referuet, quo maximē ad suos motus, quos uarios differentesq; admodum molitur, indiget. At hāc in clauicularū descriptionibus resumptur diffusius, iam enim ali quando opportū erit, scapularū sermoni modum imponere: praecipue quum aliud enarrandum nihil super sit, nisi forte per quā exiguū, cuiusmodi esse possit, basim scapulae quā appendicibus decoratur, utcunq; fungosam fistulosamq; uideri, & nōnulla foramina in scapulae spinā porrigi, quae ipsi (quum crassa sit) uenas deducāt, nutrimentum illi suppeditaturas. Cernitur autem unum subinde in illa amplitudine, quā superior scapulae costa cum ipsius spina efformat: ac etiam in interna scapulae sede, qua hāc impensius cauatur.

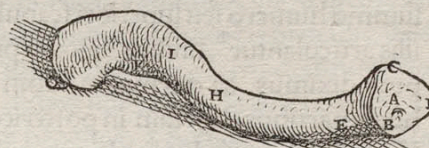
Quibus tantū animalibus superior scapulae processus obtingit.

Summi humeri n. 1. fig. 1.

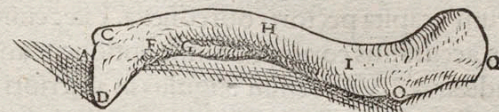
DE

PRIMA VIGESIMI SECVNDI

Capitis figura.

SECUNDA.

TERTIA.

TRIVM QVAE HIC PROPONVNTVR FIGVRARVM ET ipsarum characterum Index.

PRIMA praesentis Capitis figura dextri lateris claviculam anteriori externaue superiori sede expressam habet.

Secunda, posteriorem interioremue dextri lateris claviculae faciem, una cum superiori quoq; ipsius sede ostendit.

Tertia inferiorem eiusdem lateris claviculae sedem commonstrat.

A, 1, 2, 3 Claviculae capitulum, quo ipsa pectoris ossi articulatur.

B 1 Capituli huius primus angulus.

C 1, 2, 3 Secundus capituli angulus.

D 1, 2, 3 Capituli nuper commemorati tertius angulus. In prima tamen figura, uniuersa triangularis capituli circumscriptione est conspicua literis B, C & D, perinde ac in figura manifestioris doctrinae gratia, indici characteris D hic superposita.

E 1, 3 In anteriori claviculae sede protuberans linea e directio primi anguli B insigniti, notatur.

F 2, 3 F & G in tertia figura, protuberans linea inferioris sedis claviculae indicatur, quam F & G in secunda figura utcunque etiam ostendunt.

G 2, 3 G priuatim indicatur asperitas, ad lineam F insignitam posteriora apprens.

H 1, 2 Claviculae longitudinis medium, quod teres esset, nisi linea F inferiori ex parte protuberaret.

I 1, 2 Hac sede clavicula ad superiorem scapulae tendens processum dilatescit, superiorisq; sede quae etiam I ad K usq; notatur gibba est.

K 1 Asperitas in ea claviculae sede conspicua, ubi haec anteriori sui parte maximē caua cernitur.

L, M 3 Latiuscule sedis claviculae inferior pars leuiter sinuata, & aspera, non autem superioris partis modo gibba.

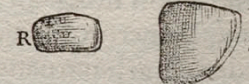
N 3 Hac sede clavicula etiam aspera est, perinde ac iuxta M, ex qua ligamentum ad internum scapulae processum fertur.

O 2, 3 Claviculae sedes maximē retrorsum introrsumue protuberans, & huius sedis peculiare tuber.

P 3 Locus insigniter asper, in inferiori claviculae sede conspicuus, qua superiori scapulae processui coarticulatur.

Q 1, 2, 3 In tertia figura Q tuberculum insignitur, quo clavicula superiori scapulae processui committitur. In prima uero figura & secunda Q sedes indicatur, qua id tuberculum consistit.

HANC figuram integrum erit praesentis Capitis quartam constituere, in qua dextri lateris pars R insignita cartilagineum exprimit, claviculae cum summo humero articuli peculiarem. Altera autem pars S indicata, cartilago est peculiaris claviculae cum pectoris ossis articuli.

I 3 IN